

BIBLIOTECA ERNEST LLUCH
Barri de Palau
Saragossa, 27 - 17003 Girona
Tel. 972 426 368
bibliolluch@ajgirona.org

BIBLIOTECA SALVADOR ALLENDE
Barri de Santa Eugènia
Montseny, 74-78 - 17006 Girona
Tel. 972 232 715
biblioallende@ajgirona.org

BIBLIOTECA DE TAIALÀ
Carretera de Tailandà, s/n - 17007 Girona
Tel. 972 213 315
bibliotaiala@ajgirona.org

www.ajuntament.gi/biblioteques

INFORMACIÓ

Guia de lectura

MEDITERRANI, cruïlla de pobles

Un recull de llibres, revistes, pel·lícules
i música dels pobles de la Mediterrània

Mediterrani

La Mediterrània ha estat des de sempre, des de molt abans que els romans el bategessin com a Mare Nostrum, una porta a altres cultures i pobles, un camí d'unió i nexa entre diferents mentalitats i formes de veure la vida. Ha estat escenari del naixement d'imperis i causa també de la seva fi, ha estat sempre una cruïlla de pobles.

La Mediterrània representa avui d'una manera molt real, la frontera nord/sud i oest/est, la qual cosa planteja el repte de superar aquesta realitat per anar construint una veritable cultura de la solidaritat amb els nostres veïns mediterranis.

Aquesta mar tan estimada per cadascun de nosaltres, és, ben cert, un petit lloc al planeta Terra, dotat d'una intensitat vivencial molt forta, i d'una profunditat històrica clau en l'esdevenir de la humanitat.

La guia no pretén ser un recull exhaustiu sinó una aproximació a la diversitat i a l'intercanvi que es dona a la Mediterrània a partir del fons del qual disposem a les biblioteques municipals. Esperem les vostres propostes per poder-lo ampliar i millorar.

Mediterrani, cruïlla de pobles

El Mediterrani és una cruïlla molt antiga. Des de fa mil·lennis tot hi ha confluït i ha alterat i enriquit la seva història: homes i dones, mercaderies, vaixells, idees, religions, arts de viure, fins i tot plantes... Com a espai humà s'ha anat construint al llarg del temps, i en el decurs dels segles han estat molts els pobles i les civilitzacions que hi han deixat les seves empremtes.

- **Vora el mar broix. Problemàtica ambiental del litoral mediterrani**

JOANDOMÈNEC ROS

- **El Mediterráneo**

GREENPEACE

- **El Mediterrani ciutat**

XAVIER FEBRÉS

- **Las religiones en el mundo mediterráneo y el Oriente Próximo**

HENRI-CHARLES PUECH

- **Hacia un mar común**

CONFERÈNCIA MEDITERRÀNIA ALTERNATIVA

- **Viure a la Mediterrània**

VD

- **Estat i pressions del medi marí i costaner mediterrani**

GENERALITAT DE CATALUNYA

- **Mediterráneo hoy entre el rechazo y el diálogo**

SAMI NAÏR

- **Els ideals de la Mediterrània dins la cultura europea**

GEORGES DUBY

- **L'espai mediterrani llatí**

MARIA-ÀNGELS ROQUE

- **La Mediterrània CD-Rom**

CIDOB

- **Europa y el Mediterráneo. Del paternalismo a la asociación**

BICHARA KHADER

- **Las heridas abiertas, las dos orillas del Mediterráneo**

SAMI NAÏR

- **Cuentos y leyendas en torno al Mediterráneo**

CLAIRE DEROUIN

- **Atlas ambiental de la Mediterrània. L'estructura del territori i del paisatge**

ESTUDI RAMON FOLCH

- **Una geografia de la fractura**

BERNARD KAISER

- **Cocina mediterránea**

RENA SALAMAN

- **Memorias del Mediterráneo, prehistoria y antigüedad**

F. BRAUDEL

El Magrib

El nord d'Àfrica és el sud de la Mediterrània; aquest mar ha acollit navegants i viatgers al llarg de les seves costes, ha donat un lloc on establir-se i viure a diferents pobles i ha vist néixer i morir imperis, cultures i tradicions.

• Llibres de coneixements

Els documents que us proposem, us poden servir de primer acostament al Magrib, tant des d'un punt de vista històric, com d'anàlisi de la situació actual d'una zona rica en cultura i tradicions.

- **Tierra del sol poniente Marruecos, gentes, tradiciones y creencias**
YOLANDA GUARDIONE
- **Arte africano**
FRANK WILLET
- **El Marruecos andalusí**
- **Un Viaje gastronómico por el norte de África**
MOURAD MAZOUZ
- **Las religiones africanas**
ANNE STAMM
- **Mitología africana: reis, déus i esperits**
JAN KANNAPERT
- **El mundo del Islam**
- **Argelia en el vendaval**
JUAN GOYTISOLO
- **Algèria segrestada**
MARCO IMPAGLIAZZO; MARIO GIRO
- **Tesoros egipcios de la colección del Museo Egipcio de El Cairo**
FRANCESCO TIRADRITTI

○ Narrativa

Aromes inoblidables, paisatges de somni i nits per recordar, però també una realitat de vida molt dura. Podem sentir l'encant de Marràqueix, la confusió dels seus basars, la calidesa del seu ambient i el carisma innegable de les seves gentes. Endinsem-nos en el desert del Sàhara de les mans dels escriptors més emblemàtics i també els seus crítics més inflexibles. Finalment, apropem-nos a Egipte, on la història conviu amb la modernitat, les piràmides amb els edificis, les tradicions amb les noves mentalitats i el cosmopolitisme, el desert amb les regions fèrtils del Nil.

- **L'àngel cec**
TAHAR BEN JELLOUN
- **Boda junto el mar**
ABDEKADER BENALI
- **El pa de cada dia**
MOHAMED CHOUKRI
- **Somnis de l'harem**
FATIMA MERNISSI
- **La peste**
ALBERT CAMUS
- **Los amantes de Sherezade**
SALIMA GHEZALI
- **L'arpista cec**
TERENCI MOIX
- **Los ojos del tuareg**
ALBERTO VÁZQUEZ FIGUEROA
- **Bajo la jaima cuentos populares del Sáhara**
FERNANDO PINTO CEBRIÁN

- Camelladas. Exploraciones por el desierto
THEODORE MONOD
- Viaje al desierto, de Kano a El Cairo
JAVIER NART
- Noches de Estraburgo
ASSIA DJEBAR
- Los hombres que caminan
MALIKA MOKEDDEM
- Lo que sueñan los lobos
YASMINA KHADRA
- La orilla africana
RODRIGO REY ROSA
- Los jardines secretos de Mogador
ALBERTO RUY SÁNCHEZ
- Seduccions de Marràqueix
JOSEP PIERA
- La cançó circular
NAWAL EL SAADAWI
- Hijos de nuestro barrio
NAGUIB MAHFUZ
- Las vírgenes del paraíso
BARBARA WOOD
- Nadadores en el desierto. A la búsqueda de los oasis de Zarzura
LADISLAUS E. ÁLMÁSY
- Mujeres de arena y mirra
HANAH AL SHAYKN

â Música i pel·lícules

Ritmes exòtics que malgrat ser tradicionals, sonen més actuals que mai. Visions diverses a partir de pel·lícules clàssiques i modernes que ens apropen a un Magrib tan proper i tan llunyà.

â Cantos y danzas del Atlas <i>CD</i> MIRIAM ROVSING OLSEN	â Wild Harisa <i>CD</i> GHALIA BENALI ET TIMNAA
â Made in Medina <i>CD</i> RACHID TAHA	â Les musiciens du Nil <i>CD</i> WAA
â African blues <i>CD</i> WAA	â Le Raï en Algerie <i>CD</i> CHAB KHALED
â Best of Africa <i>CD</i> WAA	â Musiques du Sahara <i>CD</i> WAA
â Kenza <i>CD</i> KHALED	â Casablanca <i>VD</i> MICHAEL CURTIZ
â Mozart in Egypt <i>CD</i> HUGHES DE COURSON	â La batalla de Argel <i>VD</i> GILLO PONTECORBO
â Aux sources du Raï <i>CD</i> CHEIKHA REMITTI	â Un verano en la Goulette <i>VD</i> FERID BOUGHEDIR
â Musique andalouse de Fès <i>CD</i> ABDELKRIM RAÏS	â El paciente inglés <i>VD</i> ANTHONY MINGUELLA
â Takht <i>CD</i> SONIA M'BAREK	â El cielo protector <i>VD</i> BERNARDO BERTOLUCCI

El Pròxim Orient

La part més oriental del Mediterrani és la porta al continent asiàtic. Aquí, el Mediterrani adquireix unes altres característiques. Aquesta zona tanca l'Europa mediterrània i dona pas a un nou continent, a noves tradicions, cultures i pobles. Tristament d'actualitat pel conflicte entre àrabs i israelians, aquest Orient més pròxim a nosaltres, es mostra com un mosaic de pobles on la convivència també ha de ser possible.

• Llibres de coneixements

A cavall entre dos móns i diferents maneres de viure la vida, el que queda de l'antic imperi bizantí, Turquia, ens obre les portes d'Àsia. Síria va formar part de l'Imperi babilònic, més tard va ser conquerida pels hitites, egipcis, asiris, caldeus, perses, grecs, romans i parts. Va ser regne independent, província bizantina, seu del poder de la dinastia Omeia i, actualment, república independent. És l'exemple més clar de la cruïlla de pobles. Del Líban podem fer ressaltar també un passat ple d'història i grandesa, encara avui trobem importants restes arqueològiques dels temples que es van erigir en la pròspera i elegant ciutat d'Heliòpolis. Israel i Palestina no són només dos regions mediterrànies, són dues formes d'entendre la vida i la mort.

- **La cocina árabe, tajines**
MANALY ALBERT
- **Aroma árabe, recetas y relatos**
SALAH JAMAL
- **Los mitos hebreos**
ROBERT GRAVES
- **Mitos persas**
VESTA SARKHOSH CURTIS
- **Crónicas palestinas**
EDWARD W. SAID
- **La cocina sefardí**
ROBERT STERNBERG
- **Historia del arte islámico**
ALFREDO J. MORALES
- **Palestina, ocupació i resistència**
SALAH JAMAL
- **La mujer en el inconsciente musulmán**
FATNA AÏT SABBAAH

○ Narrativa

Les llegendes de l'Orient, les lletres del poeta Gibran, les novel·les que barregen les tradicions àrabs i les influències occidentals. Les dues cultures, les religions i les tradicions, són descrites perfectament pels seus escriptors més emblemàtics.

- **Gámbito turco**
BORIS AKUNIN
- **El quadern d'Aram**
MARIA ÀNGELS ANGLADA
- **El falcó**
YASAR KEMAL
- **La casa del silencio**
ORHAN PAMUK
- **Viaje a la luz del Cham**
ROSA REGÀS
- **De part de la princesa morta**
KENIZÉ MOURAD
- **La historia de Zahra**
HANAN AL SHAYK
- **Cartas de amor**
KHALIL GIBRAN
- **No digas noche**
AMOS OZ
- **Poema de Gilgamesh**
- **Viaje a Palestina**
LUIS REYES BLANC
- **Les portes de Damasc**
LIEVE JORIS
- **El pont del corn d'or**
EMINE SEVGI ÖZDAMAR
- **La mujer de piedra**
TARIQ ALÍ
- **El muchacho persa**
MARY RENAUULT
- **Las heridas abiertas**
SAMI NAIR
- **La roca de Tànios**
AMIN MAALOUF
- **El tesoro del templo**
ELIETTE ABÉCASSIS
- **La repudiada**
ELIETTE ABÉCASSIS
- **Palestina: en la franja de Gaza**
JOE SACCO
- **Por amor a Judith**
MEIR SHALEV
- **Las mil y una noches**

• Música i pel·lícules

L'especial atracció que representa l'Orient per a Occident s'ha plasmat en històries i imatges que encara el fan més enigmàtic.

• Aromates *CD*

ABED AZRIÉ

• Arabic Groove *CD*

WAA

• Oum Kaltsoum *CD*

ANTHOLOGIE DE LA MUSIQUE ARABE

• Aïcha Redouane *CD*

ARABESQUES VOCALES

• Françoise Atlan *CD*

ROMANCES SEFARDIES

• Les plus grandes chansons d'amour arabes *CD*

WAA

• Chansons Yiddish *CD*

WAA

• Takasim Et Sufi Chants *CD*

H. SHAKKÛR, E. AL-KINDI

• Gypsy Rum *CD*

ISTANBUL ORIENTAL ENSEMBLE

• The soul of klezmer *CD*

WAA

• La pasión turca *VD*

VICENTE ARANDA

• El baño turco *VD*

HAMAM

Sud d'Europa

A la ribera nord de la Mediterrània podem trobar el component de mescla en molts aspectes de la vida social i cultural. Fruit tant de la influència de les civilitzacions gregues i romanes, de l'Islam, com d'aquelles aportacions més "modernes", s'han creat elements de confluència i de diferència no tan sols entre aquests pobles sinó entre aquests i la resta de la Mediterrània. El clima, el paisatge, els costums, les tradicions i, sobretot, el mar, confereixen a la gent l'esperit més obert i acollidor del vell continent.

• Llibres de coneixement

Art, cuina, mitologia, història, tot ens parla d'una manera o altra de la relació entre els diversos pobles de la Mediterrània i a on ho veiem de manera més evident és als països del sud d'Europa.

• Lo que Europa le debe al Islam de España

JOAN VERNET

• Pensar Europa

EDGAR MORIN

• Mitos, héroes y monstruos de la España antigua

POLLUX HERNÚÑEZ

• El arte mudéjar, la estética islámica en el arte cristiano

• Mitos griegos

LUCILLA BURN

• La España musulmana

DUNCAN TOWNSON

• Girona, història i herència jueva

JOAQUIM NADAL

- **Diccionari de mitologia clàssica**
MICHAEL GRANT
- **El arte griego**
JOHN BOARDMAN
- **Las cien mejores recetas de pastas italianas**
DIANE SEED
- **Los griegos, encrucijada de la civilización**
PAUL CARTLEDGE

◦ Narrativa

Les històries més antigues i les més modernes ens parlen d'identitat pròpia i també d'intercanvi, de mestissatge. Uns selecció molt diversa com diverses són les petites realitats que tenen com a nexa comú el mar, el caràcter llatí, sensible i obert dels seus protagonistes.

- **Societat limitada**
FERRAN TORRENT
- **El coloso de Marusi**
HENRY MILLER
- **La educación de un hada**
DIDIER VAN CAUWELAERT
- **Poemas**
KONSTANDINO KAVAFIS
- **La carta esférica**
ARTURO PÉREZ REVERTE
- **Son de mar**
MANUEL VICENT
- **En el prestatge**
MERCÈ FORADADA
- **La rosa de Alejandría**
MANUEL VÁZQUEZ MONTALBÁN
- **Un submarí a les estovalles**
JOAN BARRIL
- **La pluja d'estels**
ASSUMPCIÓ CANTALOZELLA
- **L'amant**
MARGUERITE DURAS
- **Els miserables**
VICTOR HUGO

- **La batalla**
PATRICK RAMBAUD
- **La reina Margot**
ALEJANDRO DUMAS
- **La sonrisa etrusca**
JOSÉ LUIS SAMPEDRO
- **300**
FRANK MILLER; LYNN WARLEY
- **Las islas griegas**
LAWRENCE DURELL
- **Una aventura grega**
ALFONS MARTÍ BAUCÀ
- **Las columnas de Hércules**
PAUL THEROUX
- **España de sol a sol**
ALFONSO ARMADA
- **La sombra del viento**
CARLOS RUIZ ZAFÓN
- **En el tiempo de las hogueras**
JEANNE KALOGRIDIS
- **Trànsit**
ANNA SEGHERS
- **Oceà**
ALESSANDRO BARICCO
- **El curs de les coses**
ANDREA CAMILLERI
- **Es va fent més i més tard**
ANTONIO TABUCCHI
- **La consciència de Zeno**
ITALO SVEVO
- **Tobies i l'àngel**
SUSANNA TAMARO
- **Corazón de Ulises**
JAVIER PÉREZ REVERTE
- **Alexis Zorbàs**
NIKOS KAZANTZAKES
- **La meva família i altres animals**
GERALD DUELL

• Música i pel·lícules

Poemes cantats i cançons que són poesia amb diferents llengües i, de fons, un mar comú. Imatges intenses i alhora sensibles que reflecteixen una manera d'entendre l'amor, les relacions, la feina, el poder, la riquesa, la pobresa; que reflecteixen una manera d'entendre la vida.

- **A l'Olympia CD**
MARIA DEL MAR BONET
- **Mediterráneo CD**
JOAN MANEL SERRAT
- **Músicas del Mediterráneo CD**
AAVV
- **Sarau mediterrani CD**
PRIMERA NOTA; URBÀLIA RURANA
- **Sirtaki de Grecia CD**
WAA
- **Icônes CD**
NENA VENETSOU
- **Italy CD**
WAA
- **Carmine meo CD**
EMMA SHAPPLIN
- **Tourist CD**
ST. GERMAIN
- **Gourmandises CD**
ALIZEE
- **Trabendo CD**
LES NEGRESSES VERTES
- **Zorba el Griego VD**
MICHAEL CACOYANNIS
- **Por amor a Rosanna VD**
PAUL WEILAND
- **La vida es bella VD**
ROBERTO BENIGNI
- **Los santos inocentes VD**
MARIO CAMUS
- **Las amistades peligrosas VD**
STEPHEN FREARS
- **Cinema Paradiso DVD**
GIUSEPPE TORNATORE
- **Marius y Jeannette, un amor en Marsella VD**
ROBERT GUÉDIGUIAN

Els Balcans

Parlar dels Balcans avui és parlar amb tristesa d'un tros de la Mediterrània castigat pels conflictes ètnics. Les novel·les i les pel·lícules contemporànies ens parlen d'aquestes petites joies mediterrànies a les quals avui els és molt difícil separar el present d'una convivència que ha durat segles.

• Llibres de coneixement

Conèixer la història i l'origen dels conflictes ens ha d'ajudar a fer el possible per evitar-los. Potser per ser més propera, la guerra dels Balcans ens sembla més dura, segur que és tan absurda i inútil com totes les altres.

- **Drets humans a Kosovo**
PLATAFORMA X KOSOVO
- **Bòsnia: un crit de justícia!**
ZENE SREBRENICE
- **Kosovo–Albània. La guerra a Europa**
ROBERTO MOROZZO DELLA ROCCA

◦ Narrativa

Els Balcans no poden oblidar els grans conflictes bèl·lics que els han arrasat aquests darrers anys. La seva literatura és una bona prova d'aquest fet. No obstant això, darrere d'imatges crues i doloroses –ho són més atesa la seva realitat–, es pot entreveure l'esperança d'aquests pobles vers un diàleg comú.

- **Cuentos fantásticos de los Balcanes**
G.K. STEFANOVIC; VUK STEFANOVIC KARADZIC
- **Tres cants fúnebres per Kosovo**
ISMAEL KADARE
- **Territorio comanche**
ARTURO PÉREZ REVERTE
- **Fantasma balcánico**
ROBERT D. KAPLAN
- **Cordero negro, halcón gris**
REBECCA WEST
- **El diario de Jasmina**
JASMINA TESANOVIC
- **El pont sobre el Drina**
IVO ANDRIC
- **El tiempo de los regalos.
A pie hacia Constantinopla**
PATRICK LEIGH FERMOR
- **Crónica de Travnik**
IVO ANDRIC
- **La qüestió de Bruno**
ALEKSANDAR HEMON
- **L'últim viatge d'Ago Ymeri**
BASHKIM SHEHY
- **Geografia impertinent
més enllà de Bòsnia**
JOSEP M. PALAU I RIBERAYGUA
- **Crònica de la ciutat de pedra**
ISMAÏL KADARÉ

◡ Música i pel·lícules

Història i tradició vers l'actualitat i modernitat, música i cinema; el medi no importa quan el que es vol és donar a conèixer l'ànima d'un poble.

- ◡ **Fanfares en Delire CD**
GOLDEN BRASS SUMMIT
- ◡ **La mirada de Ulises VD**
THEO ANGELOPOULOS
- ◡ **Fanfare Ciocarlia CD**
IAG BARI
- ◡ **Undreground VD**
EMIR KUSTURICA
- ◡ **Balkan blues CD**
VVAA
- ◡ **Balkan memories CD**
VVAA

Grans Viatgers

Dediquem aquest apartat als viatgers infatigables que han vingut de terres llunyanes, que han recorregut la Mediterrània i han anat més enllà. Aventurers que no han trobat en les distàncies, les muntanyes ni els rius impediments per continuar endavant i aconseguir trobar el que cercaven.

- **Alexandros**
ALFREDO MASSIMO
- **Baudolino**
UMBERTO ECO
- **En busca de Oriente**
DANIEL ARSAND
- **Sin noticias de Gurb**
EDUARDO MENDOZA
- **L'atles furtiu**
ALFRED BOSCH
- **El médico**
NOAH GORDON
- **El viaje de Baldassare**
AMIN MAALOUF
- **Viajes de Ali Bey**
DOMINGO BADÍA LEBLICH
- **Los extraordinarios hechos que rodearon la desaparición de Said, padre de calamidades, el Pesoptimista**
EMIL HABIBI
- **El alquimista**
PAULO COELHO
- **L'Odissea**
HOMER
- **La Ilíada**
HOMER

Webs d'interès

www.gencat.es/jcm/

Institut Català de la Mediterrània

www.africaemediterraneo.it

Pàgina italiana sobre la Mediterrània i Àfrica

www.unesco.org/culture/dialogue/mediterranean/html_sp/index_sp.shtml

Programa Mediterrani de la UNESCO

www.amnesty.org/

Amnistia Internacional

www.un.int/index-en/webs.html

Missions permanents de les Nacions Unides

www.greenpeacemed.org.mt/

Greenpeace Mediterrània

www.uehr.panteion.gr/data_en/325.htm

Observatori de les migracions de la Mediterrània

www.medeabe/site.html

Institut Europeu de Recerca sobre la Cooperació Mediterrània i Euro-Àrab

www.cidob.es

Fundació CIDOB (hi ha moltes referències a la Mediterrània)

www.unescocat.org/medicat.html

Programa Mediterrània (Centre UNESCO)

www.fonscatala.org/campa_mediterrania.htm

Fons Català de Cooperació al Desenvolupament – Maediterrani, cruïlla de pobles

www.bib.uab.es/socials/bmedit1.htm

Bibliografia de la regió mediterrània sobre aspectes socials, econòmics i polítics

www.barcelona2004.org

Fòrum de les Cultures. Barcelona 2004

www.realworld.on.net

Podeu trobar-hi referències musicals mediterrànies

www.verdeislam.com

Per saber més sobre l'Islam d'abans i d'ara

www.ecomed.org

Ecomediterrània, entitat que impulsa una coordinadora d'entitats mediambientals de la Mediterrània

cruïlla de pobles